

hverken overgive os eller gå på kompromis. Vi har altid foretrukket, og foretrækker stadig at opnå den uden anvendelse af fysisk vold. Vi ville foretrække at forhandle frem for at ødelægge, at tale frem for at slå ihjel. Vi gør os ikke til talsmænd for vold, men for at den vold mod menneskets værdighed, der nu øves af undertrykkerne i Afrika, bringes til ophør. Dersom det var muligt ad fredelig vej at nå frem til frigørelse, eller hvis ændrede forhold skulle gøre det muligt i fremtiden, ville vi indtrængende opfordre vore brødre i modstandsbevægelserne til at anvende fredelige kampmetoder, selv på bekostning af et vist kompromis med hensyn til ændringernes tidsmæssige gennemførelse. Men så længe fremskridt ad fredelig vej forhindres ved handlinger, der begås af de nuværende magthavere i de sydlige afrikanske stater, har vi intet andet valg end at give befolkningen i disse territorier al den støtte, vi kan, i kampen mod deres undertrykkere. Derfor deltager de stater, der har underskrevet dette manifest, i bevægelsen for Afrikas befrielse under OAU's auspicer. De omstændigheder, der hindrer en ændring, er imidlertid ikke de samme i alle landene i det sydlige Afrika, og mulighederne for at fortsætte kampen med fredelige midler er som følge heraf forskellige fra land til land.

13. I *Mozambique* og *Angola* og i det såkaldte *portugisiske Guinea* er det væsentligste problem således ikke racisme, men foregivelsen af, at der eksisterer et Portugal i Afrika. Portugal er beliggende i Europa. At det er en diktaturstat, er et spørgsmål, som portugiserne selv må løse. Men intet dekret fra en portugisisk diktator eller love, der er vedtaget af et portugisisk parlament, kan gøre Afrika til en del af Europa. Det eneste, som kunne gøre Afrika til en bestanddel af en union, omfattende også en europæisk stat, ville være den frit udtrykte folkeylje i den pågældende del af Afrika. Folket i de portugisiske kolonier har ingen sådan vilje. Tværtimod har befolkningerne i alle tre områder, da de ikke har nogen mulighed for at forhandle om en vej til frihed, grebet til våben mod kolonimagten. De har gjort dette til trods for de ulige vilkår imod dem og til trods for de store lidelser, de ved, det vil medføre.

14. Som en europæisk stat har Portugal naturligvis sine egne allierede i den ideologiske konflikt mellem Øst og Vest. Men for os betyder dette, at Portugal sættes i stand til at anvende sine ressourcer til at føre den mest afskyelige krig og til at degradere menneskene i Afrika. Dette manifest må derfor åbenbare den kendsgerning, at Portugals inhumane engagement i Afrika og dets hensynsløse undertrykkelse af befolkningerne i *Mozambique*, *Angola* og i det såkaldte *portugisiske Guinea* ikke alene er den ideologiske og magtpolitiske konflikt uvedkommende, men også er i diamentral modstrid med den politik, det livssyn og de doktriner, som Portugals allierede praktiserer, når det drejer sig om deres egne hjemlige anliggender. Befolkningerne i *Mozambique*, *Angola* og *portugisisk Guinea* er ikke interesseret i kommunisme eller kapitalisme; de er interesseret i frihed. De forlanger godkendelse af principperne om uafhængighed på grundlag af flertalsstyre og de har i mange år anmodet om en drøftelse af dette spørgsmål. Først da deres krav om forhandlinger til stadighed var blevet ignoreret, begyndte de at kæmpe. Hvis Portugal skulle ændre sin politik og acceptere selvbestemmelsesprincippet, ville vi, selv nu, indtrængende opfordre befrielsesbevægelserne til at afstå fra deres væbnede kamp og til at samarbejde om tekniske foranstaltninger til en fredelig overdragelse af magten til befolkningerne i de afrikanske områder.

15. Den omstændighed, at mange portugisiske statsborgere er indvandret i disse afrikanske lande, er denne sag uvedkommende. Spørgsmålet om den fremtidige immigrationspolitik må de uafhængige regeringer selv afgøre, når de er blevet etableret. I mellemtiden vil vi indtrængende opfordre befrielsesbevægelserne til at gentage deres erklæring om, at alle de portugisere, der har bosat sig i *Mozambique*, *Angola* og *portugisisk Guinea*, og som er villige til at give disse stater deres fremtidige loyalitet, vil blive accepteret som statsborgere. Og et uafhængigt *Mozambique*, *Angola* eller *portugisisk Guinea* vil måske foretrække at være lige så venligsindet over for Portugal som Brasilien er. Dette ville være et frit folks frie valg.

16. I *Rhodesia* adskiller situationen sig derved, at moderlandet har anerkendt om-